

FAKTU LAPA – BRĪVPRĀTĪGO DARBS

BRĪVPRĀTĪGO DARBS VALSTS PROBĀCIJAS DIENESTĀ

Kopš **2015. gada Valsts probācijas dienests (VPD)** attīsta brīvprātīgā darba sistēmu, iesaistot sabiedrību probācijas funkciju īstenošanā, tādā veidā veicinot sabiedrības drošību.

BRĪVPRĀTĪGĀ DARBA VEIDI VPD

- **Izlīguma procesa starpnieki:** Certificēti brīvprātīgie, kas vada sarunas starp cietušo un likumpārkāpēju, veicinot izlīgumu un konflikta risināšanu.
- **Līdzgaitnieki:** Personas, kas sniedz atbalstu probācijas klientiem sociālo jautājumu risināšanā, kopīgi pavada brīvo laiku un palīdz integrēties sabiedrībā.
- **Atbalsta un atbildīguma apļi (AAA):** Lai novērstu atkārtotus pārkāpumus, brīvprātīgo grupas sadarbojas ar probācijas klientiem, īpaši tiem, kuri izdarījuši noziegumus pret tikumību un dzimumneaizskaramību.

Šobrīd VPD ir noslēgtas **122 vienošanās par brīvprātīgā darba veikšanu ar dienesta brīvprātīgajiem.**

IEGUVUMI NO BRĪVPRĀTĪGO IESAISTES

- **Resocializācija:** Brīvprātīgie palīdz probācijas klientiem atgriezties sabiedrībā, sniedzot emocionālu un praktisku atbalstu, kas veicina pozitīvas uzvedības maiņu.
- **Sabiedrības drošība:** Ar brīvprātīgo palīdzību tiek samazināts atkārtotu noziegumu risks, jo probācijas klienti saņem nepieciešamo atbalstu un līdzestību.
- **Resursu optimizācija:** Brīvprātīgo iesaiste ļauj efektīvāk izmantot VPD resursus, nodrošinot plašāku atbalstu probācijas klientiem bez papildu finansiālām izmaksām.

PAR BRĪVPRĀTĪGĀ DARBA ATTĪSTĪBU LATVIJĀ

Brīvprātīgā darba sistēma VPD laikā no **2015. līdz 2024. gadam ir kļuvusi par nozīmīgu probācijas procesa daļu, veicinot gan probācijas klientu resocializāciju, gan sabiedrības drošību.**

1. **Brīvprātīgo iesaiste pēc neatkarības atjaunošanas:** Pārmaiņas pēc 1990. gada iezīmēja pirmos soļus brīvprātīgā darba sistēmas ieviešanā kriminālsodu izpildē, pārņemot starptautisku pieredzi.
2. **Līdzgaitniecības modeļa ieviešana:** 2000. gados tika uzsākta līdzgaitniecības principu pielāgošana, veicinot individuālu atbalstu ieslodzītajiem un probācijas klientiem.
3. **Brīvprātīgo mācības sistēma:** Izveidoti mācību kursi, lai nodrošinātu brīvprātīgo profesionalitāti un efektivitāti darbā ar probācijas klientiem un ieslodzītajiem.

4. Normatīvās bāzes uzlabošana: Lai veicinātu brīvprātīgo darbu Latvijā, 2015. gada 18. jūnijā tika pieņemts Brīvprātīgā darba likums, kas stājās spēkā 2016. gada 1. janvārī. Likuma mērķis ir sekmēt brīvprātīgo darbu un veicināt sabiedrības līdzdalību brīvprātīgajā darbā.

5. Sabiedrības un valsts iestāžu sadarbība: Izveidoti mehānismi, lai veicinātu plašāku sabiedrības līdzdalību un starpinstitucionālo koordināciju.

BRĪVPRĀTĪGO DARBS IESLODZĪJUMA VIETU PĀRVALDĒ

Ieslodzījuma vietu pārvalde (IeVP) 2024. gadā organizēja divas jauno brīvprātīgo mācības.

Maijā un novembrī mācībās piedalījās **80 brīvprātīgie**. Šobrīd ir parakstīti **54 brīvprātīgā darba līgumi**, un, paredzams, ka pēc pēdējām apmācībām, kurās piedalījās ap 50 brīvprātīgo, **parakstīto līgumu apmērs pieaugs vismaz par 35.**

Šogad brīvprātīgie organizējuši **317 pasākumus**, iesaistot ieslodzītos:

sporta, dažādu mākslu aktivitātēs, grāmatu klubos, rakstīšanas meistarklasēs, individuālās sarunās, galda spēlēs, lekcijās par bērnu audzināšanu un konfliktu risināšanu u.c.

Būtisks iemesls organizēto pasākumu skaita pieaugumam ir ieviestā brīvprātīgā darba sistēma, kas mazinājusi birokrātiju. Tāpat sakārtota procesa plūsma starp dažādām IeVP daļām, nozīmēti brīvprātīgā darba koordinatori katrā ieslodzījuma vietā, kā arī centrālajā aparātā.

BRĪVPRĀTĪGO ORGANIZĒTO PASĀKUMU SKAITS

IeVP aicina brīvprātīgos ieslodzījuma vietās veikt brīvprātīgo darbu kādā no sešām jomām:

- veicināt izglītības un darba prasmju attīstīšanu;
- realizēt lietderīga brīvā laika pavadīšanu;
- organizēt un īstenot sporta aktivitātes;
- atbalstīt atkarību pārvarēšanā;
- stiprināt ģimenes saites;
- risināt sociālos jautājumus.

Brīvprātīgais darbs ir daudzveidīgs, un tā izpausme balstās uz paša brīvprātīgā iniciatīvu un vēlmi dalīties savās zināšanās un pieredzē ar ieslodzītajiem.

Tas veicina uzticēšanos, saliedē sabiedrību, mazina vientulības un izstumtības risku, mazina recidīvu. Tāpat brīvprātīgais rāda sociāli atbildīgas uzvedības piemēru, popularizē veselīgu dzīvesveidu, cilvēciskas vērtības un personības attīstību.

BRĪVPRĀTĪGO DARBS IESLODZĪJUMA VIETĀS

- **Individualizēta pieeja un sagatavošana:** Rūpīga brīvprātīgo atlase, atbilstošas apmācības un nepārtraukts profesionālais atbalsts, kas ļauj efektīvi risināt konkrētās situācijas un strādāt ar mērķa grupu.
- **Efektīva koordinācija un atbalsts:** Skaidri noteikta koordinācijas struktūra, nodrošināta atgriezeniskā saite un nepieciešamie resursi, lai brīvprātīgie varētu sekmīgi īstenot savas darbības.
- **Ietekmes novērtēšana un uzlabojumi:** Regulāra rezultātu analīze un atgriezeniskās saites ievākšana, lai uzlabotu programmas efektivitāti un maksimāli palielinātu pozitīvo ietekmi uz mērķa grupu un sabiedrību.

IeVP un VPD regulāri aicina sabiedrību iesaistīties brīvprātīgajā darbā, piemēram, 2024. gada jūlijā tika izsludināta pieteikšanās brīvprātīgajiem līdzgaitniekiem un AAA dalībniekiem.

Brīvprātīgo skaits ar katru gadu pieaug, liecinot par arvien aktīvāku sabiedrības iesaisti kriminālsodu izpildes procesā.

PAR TIESLIETU MINISTRIJAS BALVU "CILVĒKS – CILVĒKAM"

Ikgadējā konference "**Brīvprātīgi par drošāku sabiedrību – dari un atbalsti**" tiek rīkota jau piekto gadu, un **tikpat ilgi tiek pasniegta arī Tieslietu ministrijas balva "Cilvēks – cilvēkam"**.

Tas ir apbalvojums par izcilu ieguldījumu brīvprātīgajā darbā kriminālsodu izpildes procesā. Ar šo balvu tiek godināti cilvēki, kuri nesavtīgi ziedo savu laiku un enerģiju, lai atbalstītu ieslodzītos un probācijas klientus viņu atgriešanās ceļā sabiedrībā.

PAR KO TIEK PIEŠĶIRTS APBALVOJUMS

Apbalvojums tiek piešķirts par personisku un pašizliedzīgu ieguldījumu brīvprātīgajā darbā kriminālsodu izpildes jomā.

Tas var būt par darbu ar ieslodzītajiem, probācijas klientiem vai citiem ar kriminālsodu izpildi saistītiem projektiem.

KĀPĒC ŠĪ BALVA IR NOZĪMĪGA:

- **Atzinība:** Tā ir atzinības izpausme cilvēkiem, kuri veic svarīgu darbu, palīdzot citiem mainīties un integrēties sabiedrībā.
- **Motivācija:** Balva kalpo kā motivācija citiem iesaistīties brīvprātīgajā darbā un pierāda, ka ikviena cilvēka ieguldījums ir nozīmīgs.
- **Sabiedrības uzmanība:** Apbalvojums pievērš sabiedrības uzmanību brīvprātīgajam darbam un tā nozīmei.

Līdzfinansē
Eiropas Savienība

Nacionālais
attīstības plāns

atbalsts
Labākai sabiedrībai!

Tieslietu ministrija

Valsts probācijas
dienests

Ieslodzījuma
vietu pārvalde